

(המשך מעמוד 12)

כלומר: נשק שהוחזק בידיהם, מתוך כוונה להשתמש בו נגד צה"ל. כי סתם נשק ורוק — אפשר למצוא מדי פעם באיזה בית עווב. בדרך כלל מוצאים ליד הנשק חלקים של מדי קצין בצבא המצרי.

*** נשק בחולות

כימים הראשונים לאחר התבוסה המצרית נהרו דרך קנטרה רכבות חיי לים, בורכס לגדה המצרית של התעלה. החיילים בדרך כלל שחו את מאה המטרים לצד השני. אורחים ונשים עברו בסירות. חיילי צה"ל לא הפריעו להם. הם רק התעניינו בקצינים.

כאשר הבחינו בכך הקצינים, מיהרו לבית הנטוש הקרוב ביותר, פטשו את מדיהם, השליכו את נשקם, חיטטו בין ארונות הבגדים עד שמצאו גלבייה או חליפה שמושית — ועברו את התעלה כאורחים נפחים.

רכבות חיילים קברו את נשקם בחולות, לצדי הדרכים המובילות לתעלה. לכן אפשר עד היום לראות בואים מתקדמים לאורך הדרכים, כשהם מחטטים בחולות בעזרת דקרים ארוכים ממתכת. כאשר הם נתקלים במתכת קבורה, הם יודעים כי זהו נשק מצרי.

*** כימים הראשונים היה מחירו של רובה שש לירות מצריות, בשוק הבדואי. כיום מקבלים תמורתו 50 לירות מצריות. פירוש הדבר: יש דרישה ערה לנשק. לפי הערכה אחת, מוברח הנשק לחימן, שם מוכרים אנשי השבטים המלוכנים לשלם בעדו בזהב טוב.

*** שני רופאים ומשרת

כמחצית האוכלוסייה שנותרה בקנטרה היא קופטית. הכנסייה שלהם פתוחה, והכומר מנהל את התפילות בקברי עות. לפני שבוע התהפכה מגורת נפט באחד הבתים, וצעיר קופטי ניכחה קשה. הוא הועבר באמבולנס צבאי לבית החולים באל עריש. כעבור יומיים מת. הוא הוחזר לקנטרה, נקבר בטכס דתי. הכומר מצא לנכון, לאחר מכן, להודות רשמית לצה"ל. מוקדה החיים היחידים במרכז העיר הוא בניין בן שלוש קומות, שעליו מתנוסס דגל האו"ם. כאן מקום המגורים של המשקיפים. הם מעסיקים מספר משרתים מצריים, ומכירי ניותיהם הן הרכב היחידים כמעט המרים את אבק הרחוב הרחב והיפה.

ליד הבניין הגדול עומדת וילה נאה בת שתי קומות. על מרפסתה עטוף דגל לבן הנושא סמלי הצלב והסתר האדום. זוהי המרפאה החדשה שהקים המימשל הצבאי. שני רופאים מצריים הובאו מאל עריש, והם מקבלים את החולים. בעיר שאין בה חשמל, חוברת החיילה הי קטנה לגנרסטור של בית האו"ם, וכך נהנים שני הרופאים מאור, מפריג'ייר וממאזררים. משרת, המקבל את משכורתו מהמושל, דואג לנוחיותם. לפני כן היו החולים באים אל הרופא הצבאי.

*** אשכול ב, כובע שוקירי

מן הכביש הראשי נשמע רעש של טור מכונות. חורגו למחסום, בדיוק בזמן לראות את שיירת ראש-המשלה מגיעה. לוי אשכול היה לבוש חולצה ומכנסי חאקי חדשים. לראשו חבש כובע-מצחייה בצבע זית. "כובע שוקירי" קוראים לו החיילים.

יגאל אלון, שבא איתו, לבש אותם בגדים — אך העדיף כובע טמבל. זה ביקרוהו ראשון של מפקד הפלמ"ח לשעבר בקנטרה. פעם, לפני הרבה שנים, כמעט הגיע לכאן כמנצח. ב-1950 כבש את אל עריש והתקדם כמה עשרות קילומטרים לכיוון התעלה. אבל בן-גוריון נתן או את הפקודה לסגת — כדי לא להסתבך עם הצבא האנגלי שישב באזור התעלה. תירוץ מגוחך, לדעת אלון. "מלך התעלה" קיבל את אורחיו באוהה גאוה שעקרת-בית מפגינה כאשר היא מראה את דירתה לאורחיה.

מן הצד השני עקבו אחר הנעשה, כמה מישקפות מצריות. מן הסתם חשבו שזאת עוד קבוצה של מטיילים. אשכול הקשיב הרבה ודיבר מעט. מה ש היה לו לומר היה מופנה לא רק למארחיו. עיקר דבריו היו מכונים לצד שבנגד. אם המצרים אינם מוכנים לדבר על שלום, הכריז, איז תשובתנו היא: "אנחנו מה!" כעבור שמונה שעות, בשעה עשר של אותו לילה, רעמה אותה בשרה מלוכי התותחנים של צה"ל, כמה קילומטרים מדרום לקנטרה.

אברהם יפה, הציץ: "עשו סיבוב בעיר. תראו איך הם חיים." יצאנו לסירוב בקנטרה, כדי לראות איך חיים 1180 האורחים המצריים, שנותרו בבתיהם מתוך אוכלוסייה של 15 אלף. תארו לכם שאתם גרים בבית בן ארבע דירות. דיירי שלוש מהן ברחו. גם עשרים הבתים מסביבכם ריקים. כל החנויות ברחוב סגורות. רק ברחוב הרביעי יש חנות אחת פתוחה: זקן מתקן נעליים ללקוחות שאינם יש גם בעל הקפה. הוא סגר את הקפה הגדול, אבל לא עזב את ביתו. ראינו אותו יושב על המיזרקה, ליד פתח ביתו, לבוש מכנסי פיגמה וגופייה. אשתו ישבה לידו. גבר צנום, כבן ששים, התנדנד לפניהם. לא היה שום צורך להתקרב אליו כדי להבין שהוא כבר לגם כמה כוסיות. איפה השיג את המשקה בעיר הידוקה?

מינאס פאפאס, בעל בית הקפה, הסביר: "כשהתחילה המלחמה סגרתי את הקפה שלי. אבל קודם הוצאתי את כל הבקבוקים ור העברתי אותם לדירתי. אני מוכר לכל מי שרוצה." מלאי הבירה נגמר, ועמו היין. נותרו רק

מכתב לאבא אשר נשאר באל עריש ואינו יכול להגיע לקנטרה. הוא עובד שם בדואר, והמשפחה באה לביקור בקנטרה — ונשי ארה תקועה שם בעקבותיה של מלחמת ששת הימים.

משקאות "קשים": ערק, קוניאק, ליקרים. הכל תוצרת מצרים. הכל יקר מאד. "היו הרבה מסים ומכס", הסביר פאפאס. הוא יווני, אבל נולד בפורט סעיד. לא ברח לצד השני — כי אין לו איש שם. כאן ביתו, כאן רכושיו, וכאן אשתו. הוא מוכר בקבוק קטן של ערק ב-35 גרוש מצרים. לפי השער הרשמי: 2.10 ל"י. חמישה בקבוקים בעשר לירות. היה מעדיף לקבל מזון במקום הקסף. אולי קצת בשר.

*** מזון תמורת עבודה

ארץ מאה ושמנונים נפש בלי חנויות. את המזון הם מקבלים מידי צה"ל. מי שמועסק באמצעות המימשל הצבאי, אינו מקבל כסף. כי בכסף אין מה לקנות. הוא קילוגרם קמח, 300 גרם סוכר, 300 גרם אורז, קילוגרם תירס, הפיסה קטנה של תה. בעתיד הקרוב יוסיפו גם נפט ושמן. כי אספקת הגזו לבישול והולכת ונגמרת. העיר המודרנית תצטרך לשוב לפרימוסים. מבין תושבי העיר מסוגלים כ-250 איש לצאת לעבודה. המימשל הצבאי מעסיק כ-80, בתורות. הם מנקים את הרחובות. מרססים את הבתים העצובים בדי.די.טי. מפזרים בשר מורעל וקוברים את הכלבים המתפרגים כתוצאה מכך.

בעוד מספר ימים יפתח בית-הספר. צוות הוראה לא חסר: נשארו כאן ארבעה מורים. שמונה סטודנטים שאינם יכולים להגיע לאוניברסיטת שלהם התנדבו ללמד. כנראה שלא יהיו להם בעיות: המורים והתלמידים יבואו בזמן. ככלל, אין בקנטרה בעיות של שיתוף פעולה. עד היום, למשל, לא מצאו נשק בבתים.

באזור הזה. אבל חייליו מעדיפים לקרוא לו "מלך התעלה". הוא מלך מן הסוג הישן: אקדח על מותן אחת, סכין קומנדו על השנייה, ועל כתפו תלויים שני כלים רציניים: טומיג'ן ועוזי. "המלך" עובר בין החצרות, מגיע לשוחה בה ניצבים שני חיילים ליד מיקלע. בסדר. הוא דוהר הלאה. הרוח נושאת משפטים מקוטעים: "כמה זמן יקח להם להיכנס לעמדות? ... בבת אחת עם כל הכלים ...". זאת אינה ביקורת שיגרתית. עוד מעט צריך להגיע הנה ראש-המשלה והמלך אחראי לבטחונו.

*** הרחצה שביטחה

ימים צלולים ומפתים. להקות דגים וזשטות כנחת. האניות הגדולות, שהעכירו את המים הכחולים ופלטו שמיים, נעלמו מזמן. בחום הבוקר נידמה לי שהדבר הי טבעי ביותר הוא לקפוץ למים. חזרתי למכונות הוצאתי בגדים ומגבת, וחזרתי לתעלה. הכל נראה כל כך התבוננתי במשקפת בחוף השני, מרחק 100 מטרים בלבד. הכל מת. אפילו כלב לא נראה.

ירדתי לרציף הבטחון. לי מען הזהירות, ירדתי בקצה הרציף, לא במרכזו. כי ב"קצה עומדת ספינת-מעבורת גדולה, ואילו מרכז הרציף חשוף וגלוי. המעבורת בנוייה בצורת גשר צף: במרכזו מישטח היכול לשאת שתי משאיות, ובירכתיה שתי קבינות מאר רכות, עם ספסלי-עץ נוחים, בהם ישבו האורחים שעברו מצד אחד לשני. הבוקר הונף על המעבורת, לראשונה, דגל ישראל. האם זה הופך אותה ליתירה של חיל-הים, או סתם לשטח מסופח?

כך או כך, היא משמשת מתסה יעיל מעיני המצרים שבצד השני. אפשר בשקט לרדת למים, בינה לבין הרציף. אבל אם המצרים לא ראו אותי — הרי שצה"ל עינו פקודה. מעל אחד הגגות נש מעה קריאה: "לא לרדת ל"מינו" כעבור דקה: "אתה רר צה להתחיל מלחמה חדשה?"

*** חצי מיליון פליטים

ליד המחסום של הי זקיף נקבצו שניים-שלושה חיילים. הם מפטטים. הנושא היקירי הוא הקרב שהתנהל יום קודם לכן מסביב לפורט תאופיק, בדרום התעלה. "ה מצרים הודיעו על 46 הרוגים בסואץ", אומר המ"פ, איש נחל-עוז. חייל מעיר: "שידעו מה זה הפגזה על יישוב-ספרי!"

"הלילה פתחו פתאום באש-מרגמות גם העמדות שלנו לא רחוק מכאן", המשיך מפקד-הפלוגה. "החורנו להם יותר משקיבלנו והם השתתקו". הוא הירדה בקול רם: "בחי עאני לא מבין אותם. מה פתאום פתחו באש, בלי כל סיבה?"

החייל חיחה את דעתו: "הם עצבנים. כל הלילה עפים כדורים". "אומרים שיש עכשיו איוה ציי-מיליון פליטים מאזור התעלה, בתוך מצרים". רק עכשיו הם תופסים איוה מפלה היתה להם. כל מה שקרה בסיני זה שום דבר לעומת הפגזה אחת על איסמעיליה או סואץ".

*** החתיכה של הרבי-סמל

צלם שבא איתי שואל: "איך אתם מבלים את הזמן כאן? לא נשארו כמה תתיכות מצריות?" התשובה הפתיעה: "נשארה אחת פצצה. חתיכה רצינית מאד. בעלה ברת ועזב אותה. הוא גרמני. היא דווקא בסדר עם החברה". חשבת שמתחתים אותו. "לא ברצינות. יש לה אפילו חבר אחד, רבי-סמל". חייל גדול, הדומה בצורה מפתיעה לאלוף

בסופרמרקטים בסופרסולים ובחנויות... דרשי נהניק פרום באריזת ואקום

השמרנו מזימים

כשר

ריכרז לוי

תוצרת בשר בע"מ

ל מ ד הנהלת חשבונות במכון לבית

לבית

בעזרת ספרי **לבית**

* קורס בוקר מזורז סוג ג'
* קורס ערב יסודי סוג ג'
* קורס למתקדמים סוג ד'
* קורס דו שנתי למנהלי חשבונות מדופלמים

הפתיחה 14.9

תל אביב, רחוב סמולנסקין 7, מפנת בן-יהודה 90.
רמת-גן, שדרת הילר 21, עלי-י קולנוע "אורדע".